

FELSŐKRISZTINA

2001. NAGYBÖJT

Felső-Krisztinavárosi Keresztelő Szent János Plébánia, 1124 Budapest, Apor Vilmos tér 9., telefon: 356-0089

Szentmisék rendje:

Hétköznapokon reggel ½8 és este 6 órakor

Vasárnap reggel ½8, 9, ½11, 12, este 5 és 6 órakor

Hivatali órák:

Hétfőn, kedden, szerdán és pénteken

délelőtt 9-12, délután ½5-½6 óráig

A diákmissén elbúcsúztattuk az Alleluját

Túlságosan elfoglalt vagy?

Megkezdődött az idei nagyböjt. Ilyenkor feladatként sugallja nekünk a Szentlélek, hogy itt az alkalmas idő a lelki épülésre. Ehhez tud gondolatébresztőül szolgálni talán az alábbi, az elektromos levelezési rendszerekre és honlapokra az elmúlt időben felkerült kis történet:

Az ördög világtalálkozást rendezett. Összegyűlt gonosz angyalainak ezeket mondta megnyitó beszédében:

– Nem tudjuk a keresztényeket visszatartani a templomba járástól. Nem tudjuk őket visszatartani attól sem, hogy a Bibliát olvassák és megismerjék az igazságot. Még abban sem tudjuk őket megakadályozni, hogy bensőséges és tartós kapcsolatot formáljanak és azt meg is éljék Krisztusban. *folytatás a 3. oldalon*

KRÓNIKA

„Vessünk el minden terhet, különösen a csábító bűnt, és fussuk meg kintartással az előtünk lévő küzdőteret. Tekintsünk föl a hit szerzőjére és beteljesítőjére, Jézusra, aki a fölkínált öröm helyett a keresztalált szenvedte el, anélkül, hogy a gyalázzal törődött volna, s most Isten trónjának jobbán ül. Gondoljatok csak őrá, aki a bűnösök részéről ilyen ellentmondást viselt el, hogy el ne lankadjatok és bensőtökben el ne csüggedjete.” (Róm.12,1-3.)

*

Ebben az évben január 21. és 28. között, az **ökumenikus imahét** keretében templomunkban Szabó Lajos lelkész, az Evangélikus Hittudományi Akadémia rektora tartott elmélkedést a Jó Pásztorról, aki szeretettel gondoskodik szétszóródott juhairól.

folytatás a 2. oldalon

A Felsőkrisztina Katolikus Kör

első tavaszi előadása

március 13-án, kedden 18.30-kor lesz.

Vendégünk **Olofsson Placid** bencés atya.

Előadásának címe:

Tíz év a gulág poklában – megbocsátható?

Az újság ingyenes, előállítási költsége példányonként 50Ft. Kérjük a kedves híveket, amennyiben tehetik, támogassák a lap további megjelenését. Köszönjük.

folytatás az 1. oldalról

Plébániánkon immár hagyománnyá váló karitatív tevékenység a **véradás**. Az évek során kialakult egy véradói törzsgárda, amelyhez mindig csatlakozik egy-egy új arc. Idén az első ilyen alkalommal 51-en adtak vért. Köszönjük a rászorultak nevében, s azoknak is, akik bár szeretek volna, de valamilyen ok miatt most nem tudtak segíteni.

*

Az új **képviselettestület ünnepélyes fogadalomtétele** február 3-án a vasárnapi nagymisén volt. A szentmisét követő ülésen elfogadta a testület a 2000. évi beszámolót és a 2001. évi költségvetési tervezetet. Két héttel később, február 17-én megválasztották az új tisztségviselőket, s megalakultak a különböző bizottságok is. (lásd cikkünk)

A zsűri és választottjai

*

Február 24-én, Mátyás apostollá fogadásának ünnepén az Esztergomi Bazilikában a bíboros úr a káptalan javaslatára **mesterkanonokká** nevezett ki négy plébánost. *Hegedűs László* kispesti, *Hajnal György* Zoborhegy téri (Regnum Marianum) plébános mellett megkapta e kitüntetett tisztséget a ministránsok által jól ismert *Molnár Alajos* (Lojzi atya), nyergesújfalui plébános is, valamint a városmajori „szomszédvár” vezetője, **Lamberth Zoltán atya** is. Beiktatásukra és az értük bemutatott ünnepi szentmisére plébániánkról is többen elzarándokoltak Esztergomba. Miközben gratulálunk Zoltán atyának és a többi új kanonoknak, kérjük a Jóisten áldását és kegyelmét további munkájukhoz. A Fábián János Mátyás-templomi plébános halálával megüresedett örkanonoki stallum pedig mostantól *Sághy Ferenc*, egykori káplánunkat illeti.

*

Március 3-án újabb ünneplésre gyűlnek össze Esztergomban az egyházmegye és az ország katolikusai. **Paskai László bíboros** úr ezen a napon mutatja be **aranymiséjét**. Köszöntjük őt pappá szentelésének ötvenedik évfordulóján.

*

Egy héttel a budai plébániák sikeres farsangi bálja után még sikeresebb **bált rendeztek fiataljaink** a plébánia hí-

I. helyezett: Hófehérke és a hét törpe

vei számára a Jókai Klubban. *Márton atya* megnyitója és a gyerekek jelmezversenye után a csapatokba szervező-dött bálozók szellemi és ügyességi vetélkedőn mérték össze tudásukat, melyen mind ők, mind a később érkező „kibicek” jól szórakoztak. Ezt követően ezdődött a tánc, majd a szervezők titkos meglepetése, az áramszünet. Rossz nyelvek szerint a dologban kórusvezetőnk, *Tőkés Tünde* „keze is benne van,” hiszen a mécsvilág melletti közös éneklésben kiderült, hogy mennyien szeretünk és tudunk énekelni. Úgy hírlík, néhány új kórustagot máris sikerült beszerveznie. Még nem értünk a repertoárunk végére, amikor visszatért az áram, s folytatódott a tánc. Lapzártakor a bál még tartott, de szerdáig biztosan véget ér.

*

Hamvazószerdával megkezdődött a húsvéti előkészület ideje, a **nagyböjt**.

„A böjt az az idő, amelyben újraéljük Krisztus szenvedését, napról napra követve Őt útján... A böjt idején fordítsatok különös figyelmet a bűnbánatra és az elégtételre. Jézus mondta, hogy a bűnbánatra szükség van az ördög, a világ és a test legyőzéséhez. Szeressetek imádkozni!” (Teréz Anya breviáriuma)

Keressük az alkalmakat (hittan, lelkigyakorlatok, imádság) a lelki megtisztulásra és megújulásra. Minden pénteken keresztutat járunk. **A nagyheti triduumot** az idén *Pákozdi István* egyetemi lelkész tartja.

Béres György

II. helyezett: Óz a csodák csodája

folytatás az 1. oldalról

Ha megtalálják ezt a kapcsolatot Jézussal, akkor nincs fölöttük többé hatalmunk. Hadd menjenek hát templomaikba, éljenek régimódi életstílusukban, de lopjátok el az idejüket, hogy ne tudják létrehozni azt a kapcsolatot Jézus Krisztussal. Ezt akarom, hogy tegyétek, angyalok. Vonjátok el figyelmüket, hogy ne tudjanak összeköttetést teremteni Megváltójukkal, és ne tudják ápolni az életet kapcsolatot sem, napjaik folyamán!

– Hogy tudjuk ezt megtenni? - kiáltozták angyalai.

– Foglalkoztassátok őket az élet nem szükséges dolgaival és találjatok ki mindenféle csejt, hogy leköszétek az értelmüket – felelte. – Kísértsétek őket, hogy költsenek, költsenek és vegyenek fel mindenféle kölcsönt. Győzzétek meg a feleségeket, hogy menjenek el dolgozni és túlórázzanak, a férjeket

pedig, hogy dolgozzanak 6-7 napot egy héten, 10-12 órát egy nap, hogy anyagilag fenn tudják tartani üres életmódjukat. Akadályozzátok meg őket abban, hogy időt töltsenek gyermekeikkel. Ahogy a család szétszül, úgy otthonaikban sem tudnak majd felszabadulni a munka nyomasztó súlya alól.

Fűtsétek túl az agyukat, hogy már ne hallják meg azt a finom, benső hangot. Serkentsétek őket, hogy hallgassák a rádiót, amikor vezetnek, és hogy a TV-t állandóan hagyják bekapcsolva otthonaikban. Ezek feltorlódnak majd az emberek agyában és lehetetlenné teszik a kapcsolatot Krisztussal.

Árasszátok el az agyukat hírekkel napi 24 órában. Töltsétek meg levlészekrényeket reklámokkal, hamis remények ajánlatával.

Még szórakozásukban is legyenek túlzottak. Ne engedjétek ki őket a természetbe, nehogy elámul-

janak Isten csodáin. Ehelyett küldjétek őket moziba, vidámparkokba, focimeccsre, koncertekre.

És amikor lelkeségi gyülekezeten találkoznak, vegyétek rá őket pletykára és üres fecsegésre, hogy a végén rossz lelkiismerettel és zilált érzelmekkel távozzanak. Zsúfoljátok be életüket olyan sok jó üggyel, hogy ne legyen idejük Krisztushoz, mint erőforráshoz fordulni. Így hamarosan saját erejükből fognak tevékenykedni, feláldozva egészségüket és családi életüket a 'jó ügyért'. Ez biztos siker lesz! Biztos siker!

Nagyjelentőségű kongresszus volt ez.

A gonosz angyalok sietve mentek, hogy küldetésüket teljesítsék, mindenhol ösztönözve a keresztyéneket, hogy vállaljanak mindenféle tevékenységet, és hogy ide-oda rohanjanak. A kérdés az: Sikerült-e az ördög cselvetése?

TE ÍTÉLD MEG!

Katolikus világiak a magyar közéletben címmel „Ki kicsodát” jelentetett meg karácsony előtt a „Világiak Szolgálat az Egyházban Koordinációs Iroda”. A szerkesztők 1600 kérdőívet küldtek ki a katolikus szervezeteknek és ajánlataik alapján az egyes személyeknek.

Mint a könyv bevezetőjéből megtudhatjuk, 338 értékelhető válasz érkezett vissza, vagyis ennyi (ön)életrajzot tartalmaz a szép kivitelű kiadvány. Minket az érdekelt elsősorban, hogy a Felső-Krisztinavárosi Plébánia közössége mekkora létszámban és kikkel van jelen a könyv szerinti országos közéletben.

Többen írják, hogy a mi egyházközségünkhöz tartoznak. Összeállításunkban az életrajzok katolikus vonatkozásait igyekeztünk gigyűjteni:

Arató (Fehér) László (1927). Teológiát végzett, szerzetesnek készült. Internálták majd izgatásért 3 évre börtönbüntetésre ítélték. Részt vett az Országos Lelkipásztori Intézet

Mi is számítunk rájuk

megszervezésében, az IGEN, a Zászlónk és a Táborkereszt c. lapok elindításában és a Magyar Cserkészszövetség újjáalakításában. Alapítója és igazgatója a Márton Áron Kiadónak. (Mi tesszük hozzá, hogy édesapja egyházközségünk világi elnöke volt.)

Bogyay Mária (1932) pszichológus. 1958 előtt hitoktató a valkói plébánián. 1967-93-ig klinikai gyermekpszichológus. Jelenleg hitoktatóssal és Karitászmunkatárs-képzéssel foglalkozik. A Hit és Fény közönség tagja.

Érszegi Géza (1944) történész, levéltáros. A Magyar Országos Levéltár főlevéltárosa. A Jeruzsálemi Szentsír Lovagrend magyarországi vezetője. Tagja számos szakmai szervezetnek és a Szent István Társulat választmányának.

Maskovszky Éva (1925) műfordító, játéktörténész.

Sapszon Ferenc (1952) karnagy. 1973-1990 között a pesti Jézus Szíve templom karnagyja. 1988-ban megalapítja a 12 évfolyamos Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolát.

Sepsey Tamás (1956) politikus, jogász. A kárpótlási hivatal elnöke, majd országgyűlési képviselő (1994-98).

Szalay Olga (1953) zenetudós. Többek között a Hittudományi Akadémia levelező szakán szerzett diplomát. 1977-ben a párizsi Katolikus Ifjúsági világtalálkozó kulturális programjának szervezője volt. Kitüntetés: Pro Ecclesia Hungariae.

Szönyi Erzsébet (1924) zeneszerző. Az ötvenes években vallásos meggyőződése miatt elveszítette tanári állását. A Magyar Kodály Társaság társelnöke, a Kórusok Országos Tanácsa tiszteletbeli elnöke, a Bárdos Lajos Társaság társelnöke.

Köszöntjük őket, és számítunk rájuk a helyi (plébániai) közéletben is.

Szerdahelyi Csongor

Beszámoló a képviselő-testület február 10-i alakuló üléséről

Márton atya röviden értékelte az előző testület munkáját. Majd elmondta, hogy a képviselőtestületet a hívek öt évre választották. Kifejezte reményét, hogy hasznosan az egyházközség motorjaként tudjuk kitölteni ezt az időt. A templom ügyei mellett foglalkozzunk saját életünkkel és kapcsolatainkkal is, ezek fejlesztése legyen fontos mindenki számára. Kapcsolatot kell tartani a hívekkel, be lehet és be kell vonni őket a templom életébe, a templom körüli munkába.

Müller Ferenc, az előző képviselőtestület jegyzője a következő ciklusra is vállalta ezt a feladatot.

Az ülésen a 26 képviselőből 3 nem jelent meg, mindhárman igazoltan maradtak távol.

Az első napirendi pont a képviselőtestület elnökének és alelnökének megválasztása volt.

A szavazás eredményeként **Babics Balázs** lett a testület elnöke és **Béres György** az alelnöke.

Márton atya előterjesztésére megalakultak a munkabizottságok.

Lelkipásztori bizottság, vezetője **Györgydeák Márton**.

Hitoktatói bizottság, vezetője **Lukách Krisztina**.

Liturgikus bizottság, vezetője **dr. Hauser Péter**.

Gazdasági-műszaki bizottság, vezetője **Marosi Gabriella**.

Karitás munkacsoport, vezetője **Füredi Ivánné**.

Sajtóügyi bizottság, vezetője **Szerdahelyi Csongor**.

A képviselőtestület megválasztotta a két számvizsgálót, dr. Kovács Ádám és dr. Hauser Balázs személyében.

Márton atya elmondta, hogy nagyon sikeres volt tavaly a nyílt nap, idén is megrendezzük.

Szerdahelyi Csongor méltatta a tavalyi lelkipastort, javasolja idén is megrendezni. Elmondta,

hogy a MOM park felépültével 170 új lakással bővül az egyházközség területe. Újságunk jó fórum lehet a megszólításukra.

Horváth Lászlóné Bagolyirtást ajánlja a lelkipastor helyszínéül, (most készült el a lelkipastor hálószobája), valamint javasolja, hogy a bizottságok készítsenek munkatervet.

Az új templom építésébe még jó pár évig nem kezdhetünk bele, arra az időre is szükséges lenne a jelenlegi templom szentélyének méltó kialakítása, ami összeköthető lenne egy tisztasági festéssel, a beázások megszüntetésével és a sekrestye amúgy is halaszthatatlan felújításával. Márton atya felkérte a műszaki bizottság tagjait, hogy vizsgálják meg a fenti munkák műszaki és gazdasági kihatásait, és tegyenek javaslatot a szükséges átalakításra, felújításra. Felvetődött a szószék elbontásának, átalakításának a gondolata is, ami kisebb vitát váltott ki. Sokan szóltak hozzá, több véleményt is hallottunk mind mellette, mind ellene. A vitát Béres György zárta le: a liturgikus és a műszaki bizottság készítsen tervet.

Szauer Tibor bemutatta az urnatemető II. ütemének a terveit, amely a jelenlegi közel 1000 urnafülke mellett további 2000 fülke kialakítását és méltó elhelyezését teszi lehetővé.

A 2000. évi búcsúkor már látható volt az a tábló, mely az új templomról készített vázlatot mutatja be. Ezt a tervet, a tervezés koncepcióját ismertette, hangsúlyozva, hogy még sok időre van szükség a templom megtervezéséhez és természetesen a megépítéséhez is. A képviselőtestület az ülést imával zárta. A következő összejevetel időpontja Nagyszombat előtt két héttel 7 órai kezdettel lesz.

Müller Ferenc
jegyző

IRODALOM

Karinthy Gábor: Jeremiádok

*Kérem a Krisztus hét sebére
Miért születni szenvedésre?!
Születni és meghalni vérben!
A Krisztus hét sebére kérem!*

*Kérdezlek önnön hét sebedre
Krisztus, a lángoló sebekre?!
Hoztál-e irt a mély sebekre?!
Kérdezlek és felelj meg erre!*

*Kínoddal kínunk nem enyhült!
Lángoddal a lángunk ki nem hűlt!
Jajban nem ismerünk határt!
Miért haltál kereszthalált?!*

Új evangélikus templom kerületünkben

Buda-hegyvidék területén az első evangélikus istentiszteletet 1936 áprilisában tartották, saját templom híján, a Németvölgyi úti „mackós” iskolában - tudtuk meg Csonka Géza evangélikus diakónustól.

A diakonisszák (evangélikus női szerzetesek) Márvány utca 26. alatti háza helyett az Evangélikus Egyház kárpótlásként a Kékgyólyó utcában kapott ingatlant.

65 éves álom valósul meg itt. Virágvasárnap előtti szombaton, **2001. április 7-én, de. 10 órakor** D. Szabik Imre, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnökpüspöke fogja felszentelni a Budapest, XII. ker. Kékgyólyó utca 17. sz. alatti **új evangélikus templomot** és gyülekezeti központot, amely Benczúr László Ybl-díjas építész tervei alapján épült meg, sokak áldozatos munkájával.

Erre az ünnepségre szeretettel hívják és várják a „felsőkrisztinai” híveket is.

SHM

Placid atya

Rosszijszki ezredes, hadbíró mondta Olofsson Placid vádlottnak 1946-ban: „Nekünk nem azokkal van bajunk, akik nyilasok voltak és most kommunisták, hanem azokkal, akik akkor sem voltak hajlandók nyilasok lenni és most sem kommunisták.” Placid atya ilyen ember volt.

A KALOT és a cserkészet, valamint minden katolikus egyesület betiltásakor letartóztatták, és az Andrásy út 60-ba került. A kínzásokkal és verésekkel járó kihallgatások után hadbíróság elé állították. Az ítélet: 10 év büntetőtáborban letöltendő szabadságvesztés. Okok: antibolsevista propaganda, terrorizmus, államellenes szervezkedés.

Olofsson Pacid mind a tíz évet letöltötte, mégpedig szovjet büntetőtáborokban, két és félezer kilométerre Magyarországtól. De szabad emberként még meg is toldotta, mert a szovjet üzem munkásai nem kapták volna meg szokásos jutalmukat, ha a magyar rabok távoztával jelentősen csökkent volna a termelés.

Placid atya 1916-ban Rákosszentmihályon született. Édesapja Münchenben tanult, művészeti akadémiát végzett. Olofsson Placid (családi

nevén Károly) 1933-ban lépett be a bencés rendbe, 1939-ben szentelték pappá. 1941-ben táborig lelkészként behívták katonának. 1943-tól a rendgimnáziumaiban tanított.

Tanári munkája, nyilvános előadásai, lelkes prédikációi, egész papi egyénisége minden bizonnyal hozzájárult ahhoz, hogy az 1945-ös választásokon alulmaradt a kommunista párt.

Tíz év múlva, 1955 végén érkezett vissza „büntetett előéletűként”; papi munkát nem vállalhatott sehol, és nem térhetett vissza Pannonhalmára. Betanított munkásként dolgozott, majd kórházi mosodavezető lett. 1977-ben ment nyugdíjba. Az-

óta kisegítő lelkész a Szentimrévárosban.

1993-ban magas kitüntetésben részesült. Az „1945-56 közötti nemzeti ellenállásban való tevékeny részvétele és következetes életútja elismerésül” átadták neki a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjét.

Szeretettel várjuk március 13-án templomunkba, a magyar szabadság és a katolikus eszmék védelmében oly sokat szenvedett, derűjét, optimizmusát azonban mindennek ellenére töretlenül megőrző Placid atyát, hogy avasson be minket is az élet igazi művészetének titkaiba.

Szerdahelyi Csongor

Hatalmas vihar tört ki egy kis sváb falu felett. Egyfolytában dörgött és villámlott. Hirtelen kigyulladt egy fáskamra. A szomszédok hívták a tűzoltókat. Azok siettek, ahogy tudtak. A közeli kisváros tűzoltói azonban egy kicsivel hamarabb értek oda, mint a falubeliek.

Megmenteni már semmit nem lehetett, de a derék városi tűzoltók mégis belekezdtek. Amint a helybeli tűzoltó-alakulat megérkezett, szóváltás alakult ki a két parancsnok között. A falusi csapat főnöke kezével hadonászva dühösen utasította rendre a városi parancsnokot:

„Tisztázzuk egyszer s mindenkorra: ez a mi tűzünk! Ehhez nek-

Kinek a tüze?

tek nincs közötök! Egy nagy frászt! Különb is, nálunk 35 éve nem volt tűz!” (Balling: Liebe macht keinen Lärm/60. old)

A sváb epizód mosolyt fakaszt belőlünk. De legyünk őszinték: alapjában véve nem ugyanígy viselkednénk-e mi is hasonló esetben?

A mi tűzünk, a ti tüzetek.

Kinek a tüze?

Mintha az lenne a fontos, hogy amikor valahol ég, azt keressük, kinek a tüze? Ha az ember bajban van. Ha sürgős segítségre szorul.

Az életben sokszor van ez így: mindenki igényt tart a saját területére. Mindenki ápolja a róla kiala-

kított képet. Mindenki jó benyomást akar kelteni. A nap hőse akar lenni. Még a tűzoltásban sem enged maga elé senkit. Itt presztízsről, elismerésről, hírnévről van szó...

Tényleg olyan rossz lenne, ha egyszer hátralépnénk, hogy más hagyjunk érvényesülni? Ha egyszer hagynánk, hogy más arasson, ott, ahol mi vetettünk?

URAM, hiányzik belőlünk az alázat. Nem engedünk másokat előre, ha dicséretre és elismerésre van szó. Tanítsd meg nekünk, hogy belássuk Fiad szavainak igazságát:

Aki közületek első akar lenni, legyen mindenki szolgája.

dr. Bori Zsuzsa

A templom és környéke a háború utáni években II.

A karnagy és a sekrestyés mellett szóba kerülnek a plébánia érdekében önkéntesen tevékenykedő világiak is, akiknek sem választott, sem kinevezett tisztségük nem volt, mégis a plébániáért dolgoztak. Személyes adottságaikat bocsátották a közösség egésze és egyes tagjai rendelkezésére. Ezek közé tartozott *Szentesi Ferenc* (1927), fiatal tanár, aki az egyházközségi könyvtárat kezelte. Aztán a tanácstermet, ahol a könyvtár volt, szükségből más célra kellett használni, ezzel a könyvtár megszűnt.

Mindenek előtt pedig **GULYÁS ISTVÁNT** említették, a plébánia speciális fiú-ifjúsági szervezetének, a Futárgárdának az alapítóját.

Keszthelyi István gyerekkorában a Szolyva utcában lakott, 1949-ben innen az ávosok kilakoltatták őket, ettől kezdve a Királyhágó tér- Orbánhegyi út sarkán élt, megnősüléséig.

„Rendszeresen ministráltam, cserkészvezető is voltam. Amikor 1948 nyarán feloszlatták a cserkészetet, akkor értesültem a Futárgárda létéről, ide léptem be. Ez cserkészetszerű ifjúsági szervezet volt. A plébánia belső postáját intézte. Szervezeti struktúrával rendelkezett, rendfokozatai voltak. A felsőbb rendfokozatba való lépést bizonyos számú ponttal lehetett elérni. Egy pontot lehetett kapni a gyűlésen való megjelenésért, több pontot bizonyos elvégzett feladatokért. A 'pontok' 1-10 névértékű, hajszálpontosan azonos méretűre vágott papírlapok voltak, a plébánia pecsétjével ellátva. Külön 'pont-táros' kezelte őket. Magam is gyártottam ilyeneket a plébánia tanácstermében.

Az alapító és az egész lelke Gulyás István volt, aki az Agárdi utcában lakott özvegy édesanyjával egy kis szuterén lakásban. Szinte

megszállottja volt az ifjúságért végzett munkának.”

Róbert György (1935) tanár, oboaművész volt a Futárgárda első embere, ún. vezérfutára. „Gulyás Pista tett meg ennek engem. A Futárgárdának volt írott szervezeti szabályzata, egyenruhánk is volt: kék Bocskai-sapka elől jelvénnel: két fehér szárnyal; cserkész-szabású fehér ing, a rendfokozatok fehér karszalagon kék, ill. piros sujtásokból. Az enyém arany alapon arany kereszt volt. Négy nyáron volt tábor:

-1946-ban Budakalászon, ez kis létszámú tábor volt, én ez után kapcsolódtam be.

-1947-ben Nyergesújfalun. Ide teherautóval hozták ki a holmit, amíg a többi táborba vonattal jutottunk el. Gulyás néni főzött egy vendéglő konyháján, kézi kocsival vittük ki a táborba az ételt.

-1948-ban Kemendolláron, *Gergely József* plébános-helyettes (1948-50) szülőfalujában, az Y alakú falu közepén, egy elhagyott homokfejtőben. A táborkereszt a magas part tetején állt. Itt is Gulyás néni főzött;

-1949-ben pedig Péliföldszentkeresztben. Ez volt a hattyúdal. Majdnem egy hónapig tartott, kicsit túl sokáig. Rossz volt az idő is, a többség behúzódott a kolostorba. Itt már magunk főztünk, amivel sokat kínlódtunk. Tekintve, hogy a következő év szentév volt, s reméltük, hogy Rómába zarándokolhatunk, ezért az akkor még széles körben ismert, s amellet az olasszal rokon latint igyekeztük gyakorolni. Az, hogy 'kérek egy pohár vizet' így hangzott: '*da mihi poculum aquae*'. A napiparancsot is latinul kellett megírnom.

Most utólag csodálkozom, hogy bár az egészségügyi feltételek miatt ma egy ilyen tábort a hatóság azonnal bezáratna, mégsem

volt soha senki beteg. 1948-ban volt az első gyerekbénulás járvány. Pista előbb megtanácskozta ismerős orvosokkal a dolgot, csak úgy indultunk el.

A Futárgárdán belül volt egy szűkebb kör Pista körül, az apostolok, 4-5 fiú, akikkel külön foglalkozott. Amikor nála voltunk, diktált. Köztünk volt pl. *Lakner László* is, aki most Franciaországban festőművész.”

Keszthelyi István is benne volt ebben a szűkebb körben:

„Ott szorongtunk a kis szobában, jegyzeteltük, amit mondott. Ki a térdén, ki a szekrény hátán írt. Az emberi természet 4 típusáról volt szó, erre példákkal a történelmi személyek, királyok, főpapok köréből. Sok-sok oldalt írtunk erről. Ezek a találkozások 3-4 hétenként lehettek, mintegy 1 1/2 - 2 órát tarthattak. Tisztalelkű, önzetlen társaság volt, kölcsönös jóakarattal egymás iránt.

Megbíztunk egymásban. Imával kezdtük és végeztük. A hatodik parancs szerinti tisztaság iránti elkötelezettség alapkövetelmény volt. Pista önmagáról soha nem beszélt, nem is tudom, mi volt a végzettsége, mit dolgozott. Azt tudtuk, hogy nem akar megnősülni. Beszélgettem vele gyakran kettesben is. E személyes beszélgetésekben lefestette a jövőt, az istentelenség korát, hogy az ördög uralma, az egyház zaklatása várható, emiatt kell egy mag, amely ezt az időszakot túléli.

Több ezer kötetes könyvtára volt, pedánsan egyforma papírba csomagolva, nagyság szerint elhelyezve, számozva, katalóguscédulázva. Amennyire megítélhettem, teológiai, pszichológiai művek lehettek.”

Fierer Kelemen (1933) negyvenes években a Nagysalló utcában lakott, jelenleg egy utcával odébb

termesztí a legkülönlegesebb kakuszokat óriási üvegházakban. Ő is ott volt Nyergesújfalun, Kemendolláron és Péli-földszentkereszten a futárgárdista táborokban.

„Nyergesújfalun (1947 júliusában) a falut Lábatlan felé elhagyva egy, a Dunába folyó patak mellett volt a tábor, egy szekérút is vezetett oda. Velünk volt Sággy káplán is. Helyi népdalokat tanított nekünk.

Kemendolláron nagy műsoros tábortüzeket tartottunk, öt faluból jöttek oda. Zsírért nekem kellett átjárnom Pókaszeptekre, 12 km-re gyalog; szívesen tettem. Az utolsó napon, augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján szép idő volt. Pista már reggel elbontatta a tábort. Nem értettük, miért. Aztán váratlanul olyan jégeső jött, hogy fedél alá kellett húzódnunk. A sátrakat a jég foszlányokra szaggatta volna, a domboldalon lezúduló víz pedig elmosta volna az egész tábort. Máig sem tudom, sejtett-e valamit, s ha igen, honnan.

Maga a gárda, meg a rendfokozatok, meg a pontok, számomra mellékesek voltak, mert közvetlen kapcsolatban álltam Pistával, sokat beszélgettem velem egyedül is. 'Apostol' kiképzést kaptam tőle.

Máig is megvan nála az a kisalakú 40 lapos un. pepita füzet az 1946-47. évből, amibe a tőle hallott dolgokat leírta. Ilyen fejezetek vannak benne: Az ember célja, a keresztény tökéletesség elérésének a módja. Szó van benne a két zászlóról, a négy karaktertípusról. Jól észrevehető a jezsuita lelkiség hatása, Loyolai Szent Ignác lelki gyakorlataié. Egyfajta Istennek szentelt életet élt a világban. A plébánia kezdeti hírszolgálati igényére válaszolva keze alatt lelkes fiúközösség jött létre.

Róbert György pontosan emlékszik a gárda megszűnésére is: „1948-ban a cserkészlet beolvasz-

tása után még úgy látszott, hogy ez a szervezeti forma életképebb lesz, átvettünk több ciszter és más cserkészt, de 1949 őszén már minden szervezkedés tilos lett. Pista szülői értekezletet hívott össze, kimondtuk a feloszlást. 1949-53-ban jártam a tanítóképzőbe, Pista időről időre érdeklődött, hogy hogyan bírom az egyre agresszívebb ateista nevelést.” Keszthelyi István 1951-ig állt vele kapcsolatban, ezután iskolai és más jellegű elfoglaltságai miatt elmaradt.

Jól látszott, hogy Gulyás István hivatása a 10-16 éves fiúkorosztályhoz szól. A vele azonos korúak számára ez nem volt mindig érthető. Rieth Józsefet az 1950-es évek első felében egyszer elhívta magához, megmutatta a cédulás jegyzetgyűjteményét, vallási, pszichológiai, szociológiai stb. témákkal. Megkérdezte, akarna-e vele együtt dolgozni. Neki azonban egyfelől a megközelítése inkább természettudományos volt, másfelől éppen nemrég tapasztalta meg a konspirációs, rejtőző, figyelő, menekülő életforma hétköznapiokban nem-élhető voltát, így nemet mondott. Szabó György Gulyás Istvánt lelkes, de zárkózott embernek ismerte. „Nagyon zavart, hogy saját magáról nem szívesen beszélt, ilyenkor inkább mosolygott. Édesanyjával élt, apja korán meghalt. Eredetileg talán gyárban dolgozott. 1950-51 táján egyszer meghívott magához, hogy kapcsolódjak be a fiatalokkal való foglalkozásba. Nem lett belőle semmi, mert az ott hallottakat, amit ott a fiúknak mondott, egyfelől túl kenetteljesnek ítélttem, másfelől meg túl katonásnak. Aztán a Németvölgyi iskolában tartott gyakorlati foglalkozást.”

Azt az adottságát, hogy értett a fiúk nyelvén, valamint műszaki ismereteit ezen a módon hasznosította abban az időben, amikor a fi-

atalsággal egyéb módon foglalkozni főbenjáró politikai véték volt. Bornemisza István fiait a hatvanas évek elején tanította technikára a Németvölgyi iskolában. Nagyon szerették, sokat vitte őket kirándulni. Szabó György egyszer találkozott vele, szomorúan mosolygott. Ez időben szakállat viselt. Egy másik alkalommal látta, hogy sántítva ment az utcán, rosszul nézett ki.

A többit három, egykori pedagógus kollégájától tudjuk róla. Az egyik az akkori igazgató, a második a helyettese, a harmadik a jelenlegi igazgatóhelyettes:

Gulyás István eredetileg műszerész volt a MOM gyárban, később rábízták a tanműhely vezetését. Közben pedagógusi végzettséget szerzett. Az ötvenes évek végétől tanított technikát a Németvölgyi úti iskolában. Mindenki tudta róla, hogy templomba jár, de mert feladatát jól végezte, ezt senki nem firtatta. Tantárgyát komolyan vette, a jegy mögött tartalom volt. A gyerekek közt differenciált, a képességek szerint adott feladatokat. Műhelyében soha nem volt baleset. A gyerekek közül a közösségi beállítottságúak szerették leginkább. Sokan később értették meg, milyen fontos volt, hogy megtanította őket precízen, rendszeresen dolgozni. Pedáns, kötelességtudó, igényes, kiszámítható ember volt. Ugyanakkor nem volt vaskalapos sem. Kollégái figyelmeztetéseit - hogy nem fejezte be időben az utolsó órát vagy hogy helyenként talán túl precíz - mindig megfogadta. Mindhárman jó emlékekkel gondoltak vissza rá.

A hetvenes évek elején egy mátrai téli kiránduláson rosszul lett, kivették a lépét. Két évre rá a katedrán érte rosszul, három napra rá meghalt a János Kórházban.

id. Frivaldszky János
(folytatása következik)

Az egyházközséget - hogy egyszerűen fogalmazzunk - a lakóhelyhez legközelebbi templomba járó emberek alkotják. Templomba pedig szentmisére járunk, így a szentmise az, ami minket elsősorban összeköt. Ezen állítás akkor is igaz, ha tudjuk, hogy a pusztán „miséjárnás”, pláne, ha az csupán „vasárnapi kereszténységet” jelent, korántsem lehet egyedüli megnyilvánulása keresztény (katolikus) voltunknak, hiszen a választott hivatás, az állapotbeli köteletség s főleg a Tőle kapott talentum függvényében a legtöbben egyéb területeken éljük és valljuk meg - talán intenzívebben - hitünket: hittant tanítunk, beteget-öregket ápolunk vagy egyszerűen csak tisztességgel dolgozunk és élünk (illetve minderre törekszünk). Mégis: hittant tanítani az iskolában, odahaza és a cserkész táborban is lehet, a villamoson is imádkozhatunk, s az öregek, elesettek, árva gyermekek gondozására a Karitás mellett - elvileg - ott a Vöröskereszt, az SOS Gyermekfalu s hasonló. A szentmisét ugyanakkor nem pótolhatja, nem helyettesítheti semmi más, az az idők végezetéig keresztény voltunk központi eseménye marad. A II. Vatikáni Zsinat Liturgikus Konstitúciója megfogalmazását idézve a szentmise egyszerre 1) áldozat (Krisztusnak és Egyháznak az áldozata), 2) emlék-ünnep (mely Krisztus halálára és feltámadására emlékeztet) és 3) lakoma (mely a keresztény kultusz forrása és csúcspontja). Mindezzel persze úgy általában tisztában is vagyunk, ha másképp nem, hát „tudat alatt”. Sőt, miséinket oly annyira „megszoktuk”, hogy legtöbben nem is tudnánk meglenni nélküle, mégis meg kell kérdezni önmagunktól, hogy a fenti „definíciót” teljes mélységében értjük-e, s fontosságát és nagyszerűségét átéljük-e - hétről-hétre, évről-évre? Ha mondjuk, vasárnap reggel a templomunk melletti megállóban az 59-es villamos-

Könyvajánló

Tarjányi Zoltán: *Misekalauz*

ról leszálló hívektől a „hitbélileg közömbös” villamosvezető megkérné, hogy magyarázzuk el, hogy mi az az esemény, amire úgy igyekszünk, tudnánk-e meggyőző választ adni? Vagy ha kínai vendéglő idegenből érkezett tulajdonosa egyszer érdeklődne hitünk központi tanításáról, hogyan fognánk a magyarázathoz? De mi magunk is, értjük-e igazi teljességében a liturgiát, például öszövevetségi olvasmány vagy a zsoltár fontosságát, az áldozati rítust; tudunk-e hétről-hétre figyelni a Hitvallás és a Miatyánk lelkületére (hiszen a „szöveget” már évtizedek óta „kívülről” tudjuk - ahogy mondani szokták, még álmunkból felradvá is)? Értjük-e s főleg értékeljük-e a csend jelentőségét (például az István atya által végzett hosszúságú Úrfelmutatás motivációját)? Tanulunk-e keleti keresztény testvéreinktől? Hiszen ők nem a mise kezdete előtt (pláne után) fél perccel „esnek be” a templomba, mert az előkészület, a találkozásra való felkészülés náluk jóval fontosabb.

Nos, a szentmise még teljesebb megismerést szolgálja Tarjányi Zoltán professzornak, az Új Ember főszerkesztőjének nemrég megjelent *Misekalauz* c. könyve. Korántsem száraz, elvont teológiai mű - ellenkezőleg: gördülékeny, olvasmányos, a témát logikus szerkezetben bemutatató, idézetekkel és történelmi utalásokkal gazdagon átszőtt igazi kalauz. Olvasását - rendhagyó módon - érdemes a 153. oldalon, „A szentmise szerkezeti áttekintése” c. fejezettel kezdeni (ill. olvasás közben állandóan odalapozni), hiszen itt olyan hosszú gondolatsorral világít rá a szentmise lényegére, mely didaktikailag alkalmas mind a hitünk iránt érdeklődő „idegen” (tehát a villamosvezető, a kínai vendéglős, stb.), mind a hite tökéletesebb és teljesebb megvallására és

megértésére törekvő egyén kérdéseinek a megválaszolására. Tehát: „az ember a világból jön, belép az ünneplő közösségbe, s folyamatosan emelkedik, megtisztul” (ez a bevezető szertartás); „Isten szól, feltárja önmagát és mindazt, amit teremtményeiért cselekedett. Igazsággal táplálja az embert, aki erre hittel válaszol” (ez az igeliturgia) „az ember a saját és a világ életét a kenyér és a bor valóságában áldozatként felajánlja Istennek”, aki azt „átisteníti: Jézus megjelenik a kenyér és a bor színében” majd „az átistenített emberi adományt Isten visszaadja: Krisztus megváltói áldozata az ember tápláléka, erőforrása lesz” (ez az áldozati liturgia); „a misében igazsággal és táplálékkal erősödünk, ezt az erőt vigyük ki a világba, a teremtésbe!” (ez a szertartás befejező része).

Vedd és olvasd! - hangzik el gyakran egy-egy könyv ajánlásában. E felszólítás esetünkben még inkább aktuális, hiszen e könyv nagyban segíti keresztény voltunk és együvé-tartozásunk tökéletesebb megélését, azaz hogy a mise „hallgatását” a szentmisébe való intenzív bekapcsolódás ill. az azon szó szerint vett „részvétel”, mint igazi közösségi esemény váltsa fel, hogy aztán az így kapott (fent idézett) erőforrás az egymással közeli szomszédságban lakó katolikusok összetartozását tovább szilárdítsa.

Szende Ákos

Márton atya és „segédje”

Egyházközség képviselőtestület

**Az új évezrednek új képviselőtestülettel indul neki plébániánk.
Tagjai a lap hasábjain apránként, valamennyien bemutatkoznak.
Ebben a számban az elnök és az alelnök kezdi a sort.**

Babics Balázs
világi elnök

Budapesten születtem 1968-ban. Emlékezetem szerint szüleim kezdettől fogva a „Felsőkrisztinába” hordtak szentmisére nővéremmel és húgommal együtt, később hittanra is. Bár a II. kerületben laktunk, az itteni papság, emlékeimben kiváltképp *Haid Árpád* és *Schramkó Pál* atyák diákmiséi és hittanórái, megérték a 30-40 perc villamosozást. Felcseperedvén előbb *Vajna László*, majd *Lukách Kriszta* „szárnyai alatt” ministráltam.

Gimnáziumi éveimet Győrött, a bencéseknel töltöttem, így akkoriban csak a szünidőben fordultam elő plébániánkon. Érettségi után visszatértem Budapestre, hogy az ELTÉ-n tanári diplomát szerezzek. Az egyetemi évek alatt lettem a schola tagja és lehetőséget kaptam ministráns csoport vezetésére is. Tanárként a budakeszi Prohászka Ottokár Katolikus Gimnáziumban dolgoztam 1993-tól 1997-ig, majd egy számítástechnikai Kft-hez kerültem, ma is ott dolgozom.

1996-ban vettem feleségül korábbi ministráns- és scholatársamat,

Gyimesi Zsuzsannát, azóta lakunk a plébánia területén. 1998-ban született *Borcsa* lányunk és néhány héten belül várjuk testvére érkezését.

Az egyházközség képviselőtestületének az előző ciklus óta vagyok a tagja, melynek most – nem kis meglepetésemre – elnökévé választottak.

Béres György
világi alelnök

Lassan tizenhét éve, hogy feleségemmel, - ahogy a pannonia sacrák sok ismerik, *Béres Zsófi* nénivel - és *Orsolya* lányommal erre a környékre költöztünk. Családom azóta *Andrással* és *Borbálával* öt főre „egészült ki”. Az előzőekből kitűnik, hogy feleségem pedagógus, és bár én eredendően nyomdaipari mérnök vagyok, a tanári diploma megszerzése után több, mint húsz évig magam is tanárként tevékenykedtem. Ehhez indíttatást a piaristáknál kaptam, ahol kiváló tanárok tanítottak. Különösen osztályfőnökeim, *Pázmándi György* és *Kincs Lajos* tanár urak voltak rám nagy hatással, utóbbi pedagógusi példaképem is. Bár területileg *Farkasréthez* tartoznánk, azonban ennek a templomnak atmoszférája, s nem utolsó sorban akkori plébánosa *dr. Nagy Imre* atya ebbe a közösségbe vonzott. Kőbányán nevelkedtem, s mióta az eszemet tudom, a templom körül „sertepertéltem”, mint kis- majd nagyministráns és a különböző kórusok tagjaként. S ahogy az már lenni szokott, feleségemmel is e körben ismerkedtem meg. Képviselőtestületi tag is a Szent György plébánián lettem először, 24 éves koromban. Nagyon jó közösség volt ott akkor (és ma is), melynek erejére jellem-

ző, hogy az egyébként szegény környék lakói fillérjeikből és nem kevés fizikai munkájukkal egy kocsmáépületből kialakított kápolna helyén szép, új templomot építettek plébánosuk, *Sirkó Simon* vezetésével. Hasonló közösséget találtunk itt, és amikor az akkori képviselőtestületi elnök, *Thorday Lajos* bácsi jelöltre javasolt, örömmel vállaltam. Most a második ciklusban vagyok képviselőtestületi tag. Részben a „plébániai értesítő” szerkesztésében tevékenykedem, részben pedig *Márton* atya felkérésére a családpsztorációban. Úgy látom nehézkesen bár, de megindult a családok közötti kapcsolatkeresés, közösségteremtés. Sokat segít e folyamatban a Baba kör. Már két házaskörünk alakult, s várjuk további fiatal és kevésbé fiatal házaspárok jelentkezését. Igyekszünk az eddigieknél még több programot szervezni, alkalmat adva egymás jobb megismerésére. Köszönöm mindazoknak, akik bizalmukkal megtiszteltek, és társaimmal azon leszünk, hogy a plébánián minél bensőségesebb hit- és közösségi élet legyen.

Az iskola 1988-ban kezdte meg működését, elsőként vállalva a keresztény emberképre épülő, „teljes ember” nevelésének eszményét. Iskolánk tehát:

Kórusiskola: A világhírű nyugat-európai Katedrális Kórusiskolák (Cambridge, Oxford, Montserrat stb.) magyar változata, ahol a Katedrálisban liturgikus szolgálatot végző gyermek énekesek, esetenként kollégiumban élve, magas színvonalú oktatásban és hangszeres képzésben részesülnek.

Magyar: A Szent István-i keresztény értékrendre s a legnemesebb hazai iskolai hagyományokra épít, így pl. továbbfejlesztett változata a kodályi zenei ált. iskolának.

Kodály Zoltán nevét viseli, az Ő mélyen átgondolt, nemzetnevelő koncepciójának megvalósítására törekszik.

Céljai:

Keresztény nevelés egységes, családi légkörben.

Ezért Don Boscó nevelési módszerét alkalmazó, sajátosan meleg, gyermekközpontú pedagógiát folytat.

Világ színvonalú ének-zenei nevelés és kóruskultúra.

Bár az iskola nem zenészeket képző intézmény, vallja, hogy a művészi igényű zenélés, az értékes zenével átjárt légkör semmi mással nem pótolható emberformáló erő.

Nívós közismereti oktatás 12 évfolyamon, amely érettségivel zárul és nyitott bármely – az egyéni adottságoknak megfelelő – felsőfokú intézményben való továbbtanulásra.

Növendékeink szinte kivétel nélkül bekerülnek a különböző főiskolákra, egyetemekre.

Amit nyújtunk:

-Sok munkát igénylő, de életre szóló örömet adó és embert alakító **kórusélményeket**.

-Az élő nyelvek közül 4. osztálytól az angolt vagy a németet indítjuk. 9-től választható még a latin vagy a francia.

A Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola.

-Természetesen *számítástechnikai* ismereteket is tanítunk és mind a 12 évfolyamon *hittant* (katolikus, vagy igény szerint protestáns) is.

-Valamennyi növendékünk 2-10. osztályban itt, helyben kötelezően tanul *hangszeren* és részt vesz *hangképzésen*.

-Választható hangszerek: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, szaxofon, hegedű, cselló, gordon, gitár, hárfá, zongora, orgona, ütőhangszerek

-A *kreativitásra nevelés* színhelye a műhely, ahol délutánonként szöveget, kerámia-készítést, csont és magfaragást tanulhatnak diákjaink.

-Egyházzenei szakképzés:

-Iskolánkban a 9-13. évfolyamon párhuzamos képzéssel lehetőséget nyújtunk középfokú egyházzenei szakképzés megszerzésére.

-3 éves, középfokú egyházzenei szakképzést is indítunk érettségizetők részére.

Kórusaink *hangversenyeken*, rádió-TV felvételeken, külföldi turnékon, ill. a katedrális kórusiskolákra jellemző *liturgikus szolgálatokon* vesznek részt.

A 8–10 évesek kórusa a *Caudete* kórus. A 10–14 éves lányok a *Laudate* kórusban énekelnek. Ez a kórus nemzetközi kórusversenyeken vesz részt és szép sikereket ér el.

A klasszikus kórusiskolai formáció a fiú-vegyeskar. Itt a szoprán és alt szólamot a kislányok, a tenort és basszust a nagyobbak éneklék. A

10–18 éves fiúk az *Exsultate* fiú-vegyeskarban énekelnek.

-Világhírű kórus a *lubilate* leánykar. Turnézott többek között Görögországban, Szlovákiában, Olaszországban, Finnországban, Németországban, az USA-ban kétszer stb.

-A gimnazista lányok és fiúk alkalmanként *vegyeskart* is alkotnak.

-A kórusiskolában végzetek 1996-ban elhatározták, hogy együtt maradnak, folytatják az éneklést, és *Cantate* néven *vegyeskart* alakítottak. A kórus tagjai között a legkülönbözőbb főiskolák ill. egyetemek (orvosi, műszaki, közgazdasági, tanárképzők, zeneakadémia, stb.) hallgatói énekelnek. Néhány eredmény:

1997-ben a Giesseni Nemzetközi Kórusversenyen az Ifjúsági *vegyeskari kategória I. díját*, a *közön-ségdíjat*, valamint a verseny *nagydíját* kapta a kórus.

2000 tavaszán a Riva del Gardai Nemzetközi Kórusversenyen ifjúsági kórus és *musica sacra* kategóriákban *I. díjat* és a verseny *Nagydíját* kapták.

2000 nyarán Linzben, a Kórus-olimpián 60 ország 350 kórusa közül az olimpia két legmagasabb pontszámával *musica sacra a capella* és *musica sacra* kategóriákban **olimpiai bajnok** lett.

A Kórusiskola sajátosan működik. A hónap 4 szombatjából 2 szombat délelőtt *kóruspróbák* vannak, 1 alkalommal kirándulás, 1 családi (szabad) szombat.

Szeretettel várunk osztályainkba olyanokat, akik szép hanggal, jó zenei képességekkel, az évfolyamuknak megfelelő „zeneis” szolfézstudással rendelkeznek. Címünk:

KODÁLY ZOLTÁN

MAGYAR KÓRUSISKOLA

1015 Budapest Toldy F. u. 28–30

Tel: 212 – 7782

ifj. Sapszon Ferenc

Liszt-díjas karnagy,
a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola alapítója

Korábbi számainkban már beszámoltunk arról, hogy majd 3 évvel ezelőtt bemutatkozó levelet küldtünk a több, mint 60 magyarországi Keresztelő Szent János templom közösségének, hogy felvegyük velük a kapcsolatot és megismerjük egymást. Megírtuk azt is, hogy őszinte fájdalmunkra összesen három választ kaptunk: Bakony-szentivánról, Cserkútról és Farádról.

Úgy gondoltam, hogy két és fél év elteltével már nem számíthatunk újabb jelentkezésekre, ezért elhatároztam, hogy magam kutatom fel apránként a maradék 62 templomot. Gondolkoztam, melyik templommal is kezdjem. Végül a *Fejérmegyei Fülére* esett a választásom, hiszen gyakran utazom vonattal a Balaton északi partjára, és a vonatból jól látszik ez a helyes, szép fekvésű kis falu két templomával. Közülük az egyikről már messziről láttam, hogy művészettörténeti szempontból értékes lehet. Sejtésem beigazolódtott. A Fejérmegyei műemlékjegyzékben szerepelt is a fülei római katolikus templom, mint XVIII. századi barokk műemlék, védett rokokó és empire berendezéssel. A mellette álló plébániaház is műemlék jellegű. A Székesfehérvári Egyházmegye 1977-ben kiadott *Schematismus lubilaris*-a középkori eredetű templomként emlegette, ami mai formáját 1749-ben nyerte. Úgy döntöttem, hogy személyesen is megnézem.

Január végén barátaimmal a Balatonról hazatérőben útba ejtettük Fülét. A község főutcáján hamar megtaláltuk a katolikus templomot. Sajnos nem csak a templom, de a templomkert is zárva volt, bármerről próbáltuk megközelíteni, sehonnan sem lehetett a közelébe férkőzni. A templommal szemben található házból rendkívül bizalmatlanul és barátságtalanul érdeklődött egy hölgy az iránt, hogy mit keresünk ott. Arra a kérdésünkre, hogy meg-

Testvértemplomunk: Füle

nézhetjük-e esetleg a templomot, röviden és határozottan azt felelte: „Azt nem lehet.”. Majd hátat fordított, bement a házába és becsukta maga mögött az ajtót. Így csak 3, meglehetősen rossz minőségű fényképpel tértem haza Füléről. De talán ezeken is látszik, hogy az elhanyagolt barokk épület sok értékes középkori részletet őriz.

Nem keseredtem el. Gondoltam, a budapesti könyvtárak egyikében csak találok anyagot a templom történetével kapcsolatban és talán képeket is. Sajnos a fülei templom nem annyira ismert, hogy könnyen lehessen adatokat gyűjteni róla, így én sem jártam nagy sikerrel. Végül elmentem az Országos Műemlékfelügyelőség tervtárába, ahol a katalógusban végre bőséges anyagot, felméréseket, műleírásokat, terveket találtam. De amikor megpróbáltam ezeket a raktárból kikérni, közölték velem, hogy egyszerű középiskolai tanárként nem kaphatok kutatási engedélyt, és ne-

adni abban, hogy hol juthatnék adatokhoz a templommal kapcsolatban.

Ezek után elment a kedvem attól, hogy a továbbiakban a fülei Keresztelő Szent János templommal foglalkozzam. Tudom, ezt a munkát sokkal ügyesebben is megszervezhettem volna. Hiszen írhattam volna a falut ellátó polgárdi plébánosnak, remélve, hogy talán egy második megkeresésre válaszol. Elutazhattam volna Székesfehérvárra is, és az Egyházmegyei Levéltárból kérhettem volna adatokat stb. De nem akartam valódi, a szó szoros értelmében vett tudományos kutatást végezni. Csak röviden bemutattam volna itt, a *Felsőkrisztinában* testvértemplomunkat. Nem hittem volna, hogy műkedvelőként ennyi falba ütközöm, ha egy művészettörténeti szempontból igen értékes templomról szeretnék megtudni valami keveset.

Remélem, a maradék 61 Keresztelő Szent János templommal több szerencsém lesz.

Vasdinnyey Miklós

A fülei Keresztelő Szent János templom

Akiknek nevét templomunkban olvashatjuk

Kassai vértanúk

Templomunk hajójában a jobb oldali ablakosor 4. ablaka a három kassai vértanút, *Kőrösi Márkot*, *Pongrácz Istvánt* és *Grodziecki Menyhértet* ábrázolja.

Kőrösi Márk Horvátországban született 1588-ban. Mint oly sok előkelő származású gyermek, ő is a gráci *Ferdinandeum* jezsuita intézetben tanult. Ott ismerkedett meg *Pázmány Péterrel*. A római *Collegium Germanicum Hungaricum*ban végezte teológiai tanulmányait. 1615-ben visszatért Horvátországba és 1616-ban *Pázmány Péter* esztergomi érsek Nagyszombatba hívta szeminárium professzornak. 1616.

december 1-én kinevezte esztergomi kanonoknak és komáromi főesperesnek. 1619-ben a teljesen protestánsra lett Kassára küldte, valamint megbízta a Kassa melletti Széplak káptalani birtokának igazgatásával.

Pongrácz István az erdélyi Alvincon született valószínűleg 1582-ben. A kolozsvári jezsuita kollégiumban tanult, 1602-ben Brűnben (Brno) lépett a jezsuita rendbe, később Prágában, Laibachban (Ljuljana) és Klagenfurtban és végül Grácban tanult, ahol 1615-ben szentelték pappá. Még ebben az évben visszakerült Magyarországra, a Felvidéki Homonna újonnan megnyílt jezsuita gimnáziumának tanáráként. 1618-ban a királyi csapatok kassai helyőrségére vezényelték tábori lelkésznek. Egyidejűleg a teljesen protestáns városban fejtett ki missziós tevékenységet, kiváltva ezzel a város lakosságának élénk ellenszenvét.

Grodziecki Menyhért Sziléziában született 1584-ben. Bécsi tanulmányai után 1603-ban Brűnben lépett a jezsuita rend noviciátusába. Itt ismerkedett meg *Pongrácz Istvánnal*. 1614-ben szentelték pappá és lett a prágai Vencel-kollégium igazgatója. 1618-ban előjárói Kassára rendelték, hogy *Pongrácz István* segítségére legyen a város rekatalizálásában.

1619. március 20-án meghalt a gyermektelen *II. Mátyás király*. Utóda, unokaöccse, a stájer főherceg *II. Ferdinánd* néven lépett trónra. Ekkor *Bethlen Gábor*, erdélyi fejedelem érkezettnek látta az időt arra, hogy a rendkívül bonyolult politikai helyzetben, a 30 éves háború első évében, kihasználva a birodalom belső viszályait és az örökösödés körüli huzavonát, megszerezze a magyar trónt. Augustusban *Rákóczi György* vezetésé-

vel hadjáratot indított *II. Ferdinánd* ellen. Szeptember 5-én Kassa ellenállás nélkül megnyitotta kapuit a fejedelmi csapatok előtt. A királyi helyőrség azzal a feltétellel engedte át a túlérőnek a várost, hogy az ott tartózkodó kevés számú katolikust nem éri bántódás. A városi tanácsosok unszolására a *Rákóczi* megszegte ígését, és szeptember 6-án hajdúi a korábban már bebörtönzött *Grodziecki Menyhértet* és *Kőrösi Márkot* válogatott kínzások után lefejezték, a szörnyű kínzások után halottnak hitt *Pongrácz Istvánt* pedig élve egy közeli szennygödörbe dobták.

Csak fél évvel később temethették el tisztességesen a három vértanút. *Forgács Zsigmondné* először a sebesi templomba, majd a hertneki várba vitte őket. 1635-ben a holttesteket átszállították Nagyszombatba és ott a klarissza apácák templomában, majd 1784-ben az orsolyita templomban helyezték el őket. Boldoggá avatásukat már 1628-ban kezdeményezte *Pázmány Péter*, végül *X. Pius* nyilvánította őket boldognak 1905-ben. *II. János Pál* a 90-es évek közpén Kassán szentté avatta a három vértanút. Az Egyház minden év szeptember 7-én emlékezik meg róluk.

A kassai vértanúk tisztelete szinte csak Magyarországon és a Graz-Seckauai Egyházmegyében terjedt el. Nevükhöz kevés ismert legenda fűződik. Általában a három mártírt együtt ábrázolják, a kínzóeszközökkel és a vértanúság pálmájával kezükben.

Mi különösen kötődünk hozzájuk, hiszen templomunk oltárában a kassai vértanúk ereklyéit őrizzük. Ez lehet a magyarázata annak, hogy egyik üvegablakunkon ezt a három viszonylag ismeretlen szentet láthatjuk.

Vasdinnyei Miklós

A Felső-Krisztinavárosi Keresztelő Szent János Plébánia közösségének lapja

IV. évfolyam, 3. szám 2001. nagyböjt

Szerkesztik: Babics Balázs, Béres György, Lukách Krisztina, Müller Ferenc, Szerdahelyi Csongor, Vasdinnyei Miklós
Ötleteiket, észrevételeiket várjuk a sekrestyében e célra elhelyezett dobozba.